

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

7. lipnja 1984.(*)

„Briselska konvencija: članak 21., pokretanje postupka pred sudom”

U predmetu C-129/83,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju Protokola od 3. lipnja 1971. o tumačenju Konvencije od 27. rujna 1968. o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, od strane Suda, koji je uputio Oberlandesgericht München (Visoki zemaljski sud u Münchenu, Njemačka) u postupku koji se vodi pred tim sudom između

Siegfrieda Zelgera, München,

i

Sebastiana Salinitrija, Mascali (Italija),

o tumačenju članka 21. Konvencije, koji se tiče pokretanja postupka pred sudom,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: T. Koopmans, predsjednik vijeća, K. Bahlmann, P. Pescatore, A. O'Keefe i G. Bosco, suci,

nezavisni odvjetnik: G. F. Mancini,

tajnik: H. A. Rühl, glavni administrator,

donosi sljedeću

PRESUDU

- 1 Rješenjem od 22. lipnja 1983., koje je Sud zaprimio 8. srpnja 1983., Oberlandesgericht München (Visoki zemaljski sud u Münchenu) uputio je Sudu zahtjev za prethodnu odluku na temelju Protokola od 3. lipnja 1971. o tumačenju Konvencije od 27. rujna 1968. o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, od strane Suda (u daljnjem tekstu: Konvencija), koji se tiče tumačenja članka 21. Konvencije.
- 2 Dvije stranke u glavnom postupku su trgovci; jednom je sjedište poslovnih aktivnosti u Münchenu u Saveznoj Republici Njemačkoj, a drugom u Mascaliju na Siciliji.

Tužitelj u glavnom postupku pokrenuo je postupak protiv tuženika u svrhu naplate nepodmirenog iznosa kredita iz 1975. i 1976. godine. Zahtjev koji je predmet spora zaprimljen je u tajništvu Landgerichta München I (Zemaljski sud u Münchenu I) 5. kolovoza 1976., a tuženiku u glavnom postupku dostavljen je 13. siječnja 1977. Osim toga, tužitelj u glavnom postupku pokrenuo je još jedan postupak s istim predmetom spora i između istih stranaka pred Tribunale civile (Građanski sud) u Cataniji u Italiji; njegov je zahtjev na tom sudu zaprimljen 22. ili 23. rujna 1976., a tuženiku je dostavljen 23. rujna 1976.

3 Landgericht (Zemaljski sud) je zbog svoje međunarodne nenadležnosti odbacio zahtjev kao nedopušten. Ustvrdio je da je postupak pred njim zapravo pokrenut tek 13. siječnja 1977., kada je dostavljeno pismeno o pokretanju postupka (članak 261. stavak 1. i članak 253. stavak 1. Zivilprozessordnung (Zakon o građanskom postupku)), dok je pred tribunale Catania (sud u Cataniji) postupak pokrenut već dostavom jednakovrijednog postupovnog dokumenta 23. rujna 1976. Prema mišljenju Landgerichta München (Zemaljski sud u Münchenu), tribunale Catania (sud u Cataniji) nadležan je za postupak na temelju članka 21. Konvencije.

4 Tužitelj je podnio žalbu Oberlandesgerichtu (Visoki zemaljski sud) tvrdeći da odlučujući trenutak nije trenutak dostave pismena o pokretanju postupka nego trenutak u kojem je postupak pokrenut pred sudom.

5 Oberlandesgericht München (Visoki zemaljski sud u Münchenu) zaključio je da se u sporu postavljaju pitanja koja se tiču tumačenja gore navedene Konvencije. Zbog toga je prekinuo postupak i rješenjem od 22. lipnja 1983. uputio Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„U svrhu razrješenja dvojbe o tome pred kojim je sudom države ugovornice prvo pokrenut postupak (članak 21. Konvencije), je li odlučujući trenutak onaj u kojem je pismeno o pokretanju postupka zaprimljeno na sudu („Anhängigkeit“) ili onaj u kojem je postupak u potpunosti pokrenut dostavom tog pismena tuženiku („Rechtsanhängigkeit“)?”

6 Članak 21. Konvencije glasi:

„U slučaju kada su pred sudovima različitih država ugovornica pokrenuti postupci u vezi s istim predmetom spora i između istih stranaka, svaki sud osim suda na kojem je prvom pokrenut postupak proglašava se po službenoj dužnosti nenadležnim u korist tog suda.

Sud koji je obavezan proglasiti se nenadležnim može zastati sa svojim postupkom ako je nadležnost drugog suda osporena.” [neslužbeni prijevod]

7 Tužitelj u glavnom postupku smatra da se člankom 21. Konvencije kao trenutak u kojem je pokrenut postupak određuje datum primitka zahtjeva na sudu. U njemačkoj inačici teksta Konvencije upotrijebljena je riječ „anhängig“ kao istoznačnica riječi „formées“ u francuskoj inačici. U njemačkom pravu spor je „anhängig“ čim je pismeno o pokretanju postupka zaprimljeno u tajništvu suda. Za razliku od toga, riječ „formées“ u francuskom tekstu članka 22. Konvencije u njemačkoj je inačici prevedena riječju „erhoben“. Tužitelj u glavnom postupku zaključuje da se

Konvencijom namjeravala napraviti razlika između pojma pokretanja postupka u smislu članka 21., kada je dovoljno podnijeti sudu pismeno o pokretanju postupka, i pojma pokretanja postupka u smislu članka 22., kada postupak mora stvarno biti u tijeku u skladu s nacionalnim pravom dotične države članice.

- 8 Prema mišljenju tužitelja u glavnom postupku, dostava tuženiku pismena o pokretanju postupka u njemačkom je pravu stvar suda, a ne stranaka. Stoga nadležnost suda pred kojim je pokrenut postupak ne može ovisiti o kašnjenju dostave koje može prouzročiti sam sud.
- 9 Tuženik u glavnom postupku smatra da razlika između njemačkih riječi koje su upotrijebljene u člancima 21. i 22. Konvencije kao istoznačnica za riječ „formées” u francuskoj inačici ne može utjecati na tumačenje Konvencije. On tvrdi da se pojam pokretanja postupka u smislu članka 21. Konvencije mora tumačiti kao nedvojbeno pokretanje postupka i da se taj pojam mora odrediti upućivanjem na *lex fori* suda pred kojim se vodi postupak.
- 10 Valja naglasiti da u različitim državama ugovornicama postoje različita postupovna pravila glede određivanja datuma pokretanja postupka pred sudom.
- 11 Iz podataka o usporedbi nacionalnih prava kojima raspolaže Sud proizlazi da se u Francuskoj, Italiji, Luksemburgu i Nizozemskoj smatra da se postupak vodi pred sudom od trenutka u kojem je pismeno o pokretanju postupka dostavljeno tuženiku. U Belgiji je postupak pokrenut pred sudom kada je tužba zaprimljena u glavnom upisniku suda, što u načelu podrazumijeva prethodnu dostavu tuženiku pismena o pokretanju postupka.
- 12 U Saveznoj Republici Njemačkoj, u skladu s člankom 253. stavkom 1. Zakona o građanskom postupku, postupak je pokrenut kada je tuženiku dostavljeno pismeno o pokretanju postupka. Dostavu po službenoj dužnosti izvršava sud kojem je to pismeno predano. Postupovna faza između zaprimanja pismena u tajništvu suda i njegove dostave naziva se „Anhängigkeit”. Zaprimanje pismena o pokretanju postupka važno je s obzirom na zastaru i poštovanje postupovnih rokova, ali ni na koji način ne određuje trenutak u kojem se smatra da je postupak pokrenut. Iz gore navedenog članka 253., u vezi s člankom 261. stavkom 1. Zakona o građanskom postupku, jasno proizlazi kako se smatra da je postupak pokrenut kada je pismeno o pokretanju postupka dostavljeno tuženiku.
- 13 Iz usporedbe gore navedenih zakonodavstava slijedi da se do zajedničkog pojma litispencije ne može doći usklađivanjem različitih mjerodavnih nacionalnih odredaba. Stoga tim više nije moguće proširiti na sve ugovorne stranke, kao što je predložio tužitelj u glavnom postupku, pojam koji je specifičan za njemačko pravo i koji se zbog svojih svojstava ne može prenijeti na druge pravne sustave o kojima je riječ.
- 14 Iz članka 21. promatranog u cjelini može se ispravno zaključiti da se obveza suda da se proglasi nenadležnim u korist drugog suda pojavljuje samo ako se utvrdi da je pred sudom druge države već nedvojbeno pokrenut postupak s istim predmetom spora i između istih stranaka. Izvan toga, u članku 21. nema naznaka o postupovnim formalnostima koje treba uzeti u obzir kada se razmatra priznavanje postojanja takvog

učinka. Posebno nema naznaka koje bi upućivale na odgovor na pitanje nastaje li litispending u trenutku kada je sud zaprimio zahtjev ili u trenutku kada je taj zahtjev dostavljen dotičnoj stranci odnosno kada je ona o njemu obaviještena.

- 15 Budući da cilj Konvencije nije ujednačavati te formalnosti, koje su usko povezane s organizacijom sudskih postupaka u različitim državama, trenutak ispunjenja uvjeta za nedvojbenu početak postupka u smislu članka 21. je pitanje koje svaki sud mora ocijeniti i razriješiti u skladu s odredbama vlastitog nacionalnog prava. Ta metoda omogućuje svakom sudu da s dovoljnim stupnjem sigurnosti, pozivajući se na vlastito nacionalno pravo kada je riječ o njemu samom te na nacionalno pravo bilo kojeg drugog suda pred kojim je pokrenut postupak kada je riječ o tom drugom sudu, utvrdi vremenski redoslijed postupaka koji su pokrenuti pod uvjetima propisanim Konvencijom.
- 16 Na pitanje Oberlandesgerichta München (Visoki zemaljski sud u Münchenu) stoga treba odgovoriti da se članak 21. Konvencije mora tumačiti na način da je sud pred kojim je „prvo pokrenut postupak” [neslužbeni prijevod] onaj sud pred kojim su prvo ispunjeni uvjeti koji moraju biti ispunjeni da bi postupak nedvojbenu bio u tijeku, a ti se uvjeti ocjenjuju u skladu s nacionalnim pravom svakog suda o kojem je riječ u predmetu.

Troškovi

- 17 Troškovi talijanske vlade i Komisije, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD (četvrto vijeće),

odlučujući o pitanju koje mu je Oberlandesgericht München (Visoki zemaljski sud u Münchenu) uputio rješenjem od 22. lipnja 1983., odlučuje:

Članak 21. Konvencije o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima mora se tumačiti na način da je sud pred kojim je „prvo pokrenut postupak” [neslužbeni prijevod] onaj sud pred kojim su prvo ispunjeni uvjeti koji moraju biti ispunjeni da bi postupak nedvojbenu bio u tijeku, a ti se uvjeti ocjenjuju u skladu s nacionalnim pravom svakog suda o kojem je riječ u predmetu.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourg 7. lipnja 1984.

[Potpisi]

---

* Jezik postupka: njemački